

Wspólna deklaracja Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie (KIK) i Centralnego Komitetu Katolików Niemieckich (ZdK)

Szacunek dla godności człowieka – wzmacnianie zaufania – współtworzenie Europy Polscy i niemieccy świeccy katolicy deklarują podejmowanie odpowiedzialności.

Sześćdziesiąt lat temu polscy biskupi wykonali niezwykle odważny krok. W swoim liście do niemieckich współbraci napisali słowa: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie”. W ówczesnej sytuacji – dwadzieścia lat po zakończeniu II wojny światowej i wobec zbrodni popełnionych przez Niemców w Polsce – zdanie to miało niemal proroczą moc. Otworzyło ono drzwi do pojednawczych spotkań chrześcijan – zarówno świeckich, jak i biskupów – z Polski i Niemiec.

Z wdzięcznością spoglądamy wstecz na ogromne zaangażowanie minionych dekad. Organizacje świeckich, grupy parafialne i młodzieżowe, organizacje Caritas czy studenci z obu stron granicy podczas niezliczonych spotkań poznawali sąsiednie kraje, ich historię oraz spojrzenie na Kościół, politykę i Europę. Polacy i Niemcy często wspólnie udawali się do miejsc cierpienia, takich jak Auschwitz, aby modlitwą i czynem dawać świadectwo pojednania. Nasze relacje rozwijają się dzięki temu systematycznemu dialogowi, wielkiemu zaangażowaniu i wzajemnemu wsparciu.

Jako katoliczki i katolicy z obu krajów traktujemy wymianę listów polskich i niemieckich biskupów z 1965 roku jako inspirację do ponownego uświadomienia sobie i wzmocnienia naszej odpowiedzialności za relacje między naszymi krajami, za Europę oraz dzisiejszy świat, który doświadczają narastających kryzysów.

Wspólne działanie na rzecz godności człowieka

Zarówno polskie, jak i niemieckie społeczeństwo przechodzą głębokie przemiany. Od kilku lat obserwujemy w obu krajach silną polaryzację polityczną i społeczną. Demokracja parlamentarna i praworządność znajdują się pod presją – zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną. Istotnym wymiarem naszej wspólnej wiary i działań jest natomiast godność człowieka, zakorzeniona w jego stworzeniu na obraz Boga. Jako KIK i ZdK opowiadamy się zatem za nienaruszalnymi prawami człowieka, sprawiedliwością społeczną oraz dbałością o klimat i środowisko. Konieczna jest ochrona demokracji i wzmacnianie spójności społecznej. Człowiek i jego godność zawsze muszą pozostawać w centrum polityki rozumianej jako dbałość o nasz wspólny dom.

Dziś godność ta jest zagrożona na całym świecie. Zamykane są granice, również Niemcy wprowadziły niedawno kontrole na granicy z Polską, aby zawracać ludzi i ograniczać migracje. Godność człowieka jest zagrożona, gdy dokonuje się tzw. „push-backów” lub gdy rodziny poszukujące schronienia są przetrzymywane w warunkach przypominających areszt. Jako KIK i ZdK już wcześniej wspólnie opowiadaliśmy się za tworzeniem legalnych dróg migracji i za solidarnym systemem na poziomie europejskim, który reguluje kwestie finansowania i przyjmowania migrantów w duchu współodpowiedzialności. Podtrzymujemy to stanowisko!

Nielegalna w świetle prawa międzynarodowego wojna wywołana przez Rosję przyniosła do dziś ponad 14 000 cywilnych ofiar śmiertelnych, a około dziesięć milionów osób utraciło swoje domy. Wojna przeciwko

Ukrainie jest zagrożeniem dla Polski i całej Europy. Głębokie rany psychologiczne, społeczne i duchowe ludzi w Ukrainie i w Rosji nie zbliznią się przez pokolenia. Popieramy kontynuację wspierania Ukrainy w jej obronnej walce o sprawiedliwy i trwały pokój. Jako chrześcijanki i chrześcijanie z Polski i Niemiec solidaryzujemy się z ludźmi i Kościołami w Ukrainie i jesteśmy gotowi pomagać w odbudowie po zakończeniu wojny.

Wzmacniać zaufanie

Jako KIK i ZdK obserwujemy od kilku lat narastające napięcia i wyzwania w relacjach między naszymi krajami. Dostrzegamy, że coraz trudniej jest o zrozumienie, a zaufanie słabnie. Doświadczamy, że wciąż istnieje głęboko zakorzenione poczucie nierówności między Polakami i Niemcami. Chcemy przede wszystkim przyjąć perspektywę wzajemnego rozumienia i uczyć się od siebie nawzajem: co dziś wspiera, a co obciąża relacje polsko-niemieckie?

Jako chrześcijanki i chrześcijanie ufamy, że jednoczy nas Bóg. Jak mówi Pismo i przypomina Sobór Watykański II, jesteśmy „żywymi kamieniami” (1 P 2,5) w jednym domu Boga. W przekonaniu, że więcej nas łączy, niż dzieli, stanowimy część jednego pielgrzymującego Ludu Bożego. Z tej nadziei chcemy czerpać siłę, by podkreślać to, co łączy i tworzyć wspólnotę odpowiedzialności, w której angażujemy się na rzecz dobrych relacji polsko-niemieckich i wspólnie tworzymy Europę.

Perspektywa

Prorocza moc wymiany listów biskupów z 1965 roku jest dla nas – chrześcijan w Polsce i Niemczech – zarówno zobowiązaniem, jak i wsparciem. Jedno odważne słowo może wystarczyć, aby otworzyć drogę do zmiany. Wypowiedzenie tego słowa i troska o to, by ludzie żyli w godności i sprawiedliwości – w Polsce i Niemczech, w Europie i we wszystkich zakątkach ziemi – to zadanie i odpowiedzialność, którą przyjmujemy.

Warszawa i Berlin, 17 listopada 2025 r.